

14.02.2024

Dnro 323/03.04.04.04.10/2023

Asia Kunnallisvalitus
Valittaja Jarkko Pahkakangas

Päätös, josta valitetaan

Evijärven kunnanvaltuusto 13.2.2023 § 11

Tilapäinen valiokunta on todennut selvityksensä perusteella, että Evijärven teknisen lautakunnan asema on epätydyttävä. Luottamus on poikkeuksellisen heikkoa viranhaltijoiden ja joidenkin luottamushenkilöiden välillä. Myöskin operatiiviseen toimintaan on toistuvasti puututtu. Tämä vaarantaa osaltaan kunnan hyvää päätöksentekokykyä, jonka tehtävänä on turvata kuntalaisten hyvät ja tulokselliset ja laadukkaat palvelut.

Evijärven kunnanvaltuusto on tilapäisen valiokunnan esityksestä päättänyt:

1. että tekninen lautakunta on menettänyt valtuuston luottamuksen tilapäisen valiokunnan esittämin perusteluin ja
2. erottaa teknisen lautakunnan jäsenet ja varajäsenet tehtävistään kuntalain 34 §:n nojalla,
3. valita uuteen tekniseen lautakuntaan Pasi Mäntylä ja hänen varajäsenekseen Kari Talvitie, Kalle Kaski, ja hänen varajäsenekseen Satu Ritala, Marja-Leena Kultalahti ja hänen varajäsenekseen Erkki Latukka, Juha-Matti Kujala ja hänen varajäsenekseen Jyrki Mikkola, Minja Keto ja hänen varajäsenekseen Tarja Jokela, Pauli Hanhikoski ja hänen varajäsenekseen Maritta Hanhikoski sekä Noora Sipponen ja hänen varajäsenekseen Vily Kattilakoski,
4. nimetä teknisen lautakunnan puheenjohtajaksi Pasi Mäntylän ja varapuheenjohtajaksi Pauli Hanhikosken,
5. antaa kunnanhallituksen tehtäväksi päätöksen toimeenpanon.

Päätöksen liitteenä ovat olleet tilapäisen valiokunnan loppuraportti ja muistio.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Kunnanvaltuuston päätös on kumottava. Hallinto-oikeuden tulee järjestää asiassa suullinen käsittely.

Evijärven kunta tulee velvoittaa korvaamaan Pahkakankaan oikeudenkäyntikulut hallinto-oikeudessa 3 700 eurolla laillisine viivästyskorkeineen.

Perustelut

Tilapäisen valiokunnan asettaminen on tuotu kunnanhallitukselle lisäpykälänä suoraan kokoukseen. Valittaessa jäseniä valiokuntaan on syytä kiinnittää huomiota kokoonpanon tasapuolisuuteen ja pyrkiä siihen, että eri mielipidesuuntaukset saavat valiokunnassa edustuksen. Tässä tapauksessa näin ei ole menetelty. Valiokunta on lisäksi kutsunut sihteerikseen kunnan ulkopuolisen henkilön, joka tosiasiallisesti on johtanut valiokunnan työskentelyä ja selvitystyötä.

Valtuustolle on annettu asiassa päätöksenteon perusteeksi virheellistä ja puutteellista tietoa. Tilapäisen valiokunnan loppuyhteenvedossa, esityksessä ja raportissa annetaan virheellinen kuva siitä, että Pahkakankaalla luottamushenkilönä olisi viranhaltijoihin huonot henkilösuhteet, mitkä olisivat johtaneet työhyvinvoinnista johtuviin irtisanoutumisiin. Asia on esitetty yksilöimättömästi ja epätarkasti. Todellisuudessa ympäristösihteerin ja rakennusmestarin irtisanoutumiset eivät ole millään tavoin liittyneet Pahkakankaan toimintaan.

Valiokunnan esityksessä todetaan, että teknisessä toimessa on ollut kova investointitahti ja kovasti töitä ja että luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden keskinäinen yhteistyö on ollut henkilöiden kemioista johtuen heikkoa. Tämä toteama on jäänyt valiokunnan selvityksessä ja esityksessä avoimeksi, kun ei ole yksilöity, keiden henkilöiden yhteistyön heikkoudesta olisi kysymys. Edelleen esityksessä todetaan, että tulokselliseen keskusteluun ei henkilöstön ja luottamushenkilöiden kesken kyetä, vaan asioita hoidetaan sähköpostilla ja viesteillä. Tältäkin osin asia on jäänyt avoimeksi ja epäselväksi.

Edelleen valiokunnan esityksessä todetaan, että lautakunnassa on monia yrittäjiä tai heidän lähisukulaisiaan, mikä vaikuttaa osaltaan jääviyteen, avoimeen valmisteluun ja kilpailutukseen. Nämäkin asiat ovat jääneet avoimeksi ja yksilöimättömäksi. Valiokunnan esityksessä todetaan, että viranhaltijoiden ja työntekijöiden psyykinen ja fyysinen hyvinvointi olisi heikentynyt, eikä asiaan ole hallinnossa puututtu. Avoimeksi ja epäselväksi jää asian liittyminen teknisen lautakunnan toimintaan ja sen yksittäisten jäsenten luottamukseen, sekä sen arviointiin.

Valiokunnan selvitys raportteineen on laadittu puutteellisesti, virheellisesti ja tarkoituksenhakuisesti niin, että Pahkakankaan menettelystä ja käyttäytymisestä on annettu virheellinen ja epäasiallinen kuva.

Valiokunnan kuultavana on ollut ainoastaan muutama lautakunnan jäsen tai varajäsen. Lisäksi kuultavana on ollut viranhaltijoita, jotka ovat muun muassa kokeneet Pahkakankaan tietopyynnöt epämiellyttäväiksi. Valiokunnan kuuleminen on jäänyt puutteelliseksi ja yksipuoliseksi. Raporttiin jonkun lausumiksi tai epäkohdiksi esittämät seikat on kirjoitettu puutteellisesti, virheellisesti ja totuudenvastaisesti, sillä valiokunta ei ole tehnyt minkäänlaista selvitystä lausumien todenperäisyyden ja taustalla olevien tosiseikkojen selvittämiseksi.

Raportin mukaan osa kunnan työntekijöistä kokee työssään jatkuvaa kiusaamista ja jotkut viranhaltijat ovat kokeneet, että kunnan operatiiviseen toimintaan on puututtu. Nämäkin seikat ovat jääneet selvittämättä ja yksilöimättä. Pahkakangas ei ole koskaan puuttunut kunnan operatiiviseen toimintaan. Raporttiin on virheellisesti kirjattu, että Pahkakangas olisi tehnyt esittelijöistä tai muista henkilöistä jatkuvasti kanteluita ja ilmiantoja. Pahkakangas on tehnyt yhden kantelun aluehallintovirastolle. Raportissa lausutaan myös, että Pahkakankaan sukulaisten yritystoimintoihin liittyy oman edun tavoittelua ja edistämistä. Asian todenperäisyyttä ei ole selvitetty, vaan raporttiin on jätetty pelkkä väite. Raportissa esille tuotu Pahkakankaan sähköpostikirje Lapuan hiippakunnan piispalle on virheellisesti liitetty asiaan ja katsottu, että kirje on vahingoittanut kunnan ja Evijärven seurakunnan välisiä suhteita. Sähköpostikirjoitus ei ole liittynyt Pahkakankaan toimintaan teknisen lautakunnan jäsenenä.

Valtuuston päätöksen perustelut ovat puutteelliset. Päätöksestä ja sen perusteluista ei ilmene, mitkä tosiasialliset seikat ovat olleet päätöksen perusteina. Valtuuston päätöksessä todetaan ainoastaan, että tekninen lautakunta on menettänyt valtuuston luottamuksen tilapäisen valiokunnan esittämin perustein. Tilapäisen valiokunnan esityksessä todetaan, että tekninen lautakunta olisi menettänyt valtuuston luottamuksen luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden pitkään jatkuneen keskinäisten henkilösuhteiden vuoksi, mikä olisi ollut omiaan vaikuttamassa heikentävästi Evijärven teknisen lautakunnan päätöksentekokyvyn avoimuuteen ja toistuviin työhyvinvoinnoista johtuviin irtisanoutumisiin. Tilapäisen valiokunnan loppuyhteenvedosta, esityksestä, loppuraportista tai muistiosta ei ilmene, mitä tarkoitetaan teknisen lautakunnan päätöksenteon avoimuudella tai mitkä tekijät ovat vaikuttaneet siihen heikentävästi.

Asiassa on menetelty hallintolain vastaisesti, koska Pahkakangasta ei ole kohdeltu asiassa tasapuolisesti, vaan hän on tullut syrjityksi mielipiteidensä ja asianmukaisen toimintansa perusteella. Päätös on muun muassa tasavertaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden vastainen. Valtuuston päätöksessä, joka on tehty ainoastaan Pahkakankaan erottamiseksi, ei ole käytetty harkintavaltaa lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Kysymys on lainvastaisesta harkintavallan väärinkäytöstä ja mielivallasta, missä todellisena tarkoituksena on ollut erottaa ainoastaan Pahkakangas luottamustehtävästä. Pahkakankaan erottamisen taustalla on todellisuudessa ollut se, että hänet on joidenkin henkilöiden toimesta koettu hankalaksi, kun hän on halunnut tietojen päätöksenteon perusteeksi ja valvonut kunnan etua.

Poliittiset ja muut mielipiteet kuuluvat perustuslaissa turvatun sananvapauden ydinalueelle. Teknisen lautakunnan jäsenyys ei ole peruste kaventaa sananvapautta. Luottamushenkilön erottaminen ei voi toimia jälkikäteenä rankaisullisena seuraamuksena siitä, että luottamushenkilö on käyttänyt hänelle kuuluvaa sananvapauttaan lainsäädännön mahdollistamalla tavalla.

Loppuraportissa keskinäisen yhteistyön heikkoudesta, tuloksellisesta keskustelusta, yrittäjistä lautakunnassa sekä työntekijöiden ja viranhaltijoiden hyvinvoinnin heikentymisestä esitetyt seikat eivät ole asiallisia ja hyväksyttäviä syitä lautakunnan erottamiselle.

Valtuustolla ei ole ollut objektiivisesti arvioiden asiallista ja hyväksyttävää syytä katsoa, että luottamus Pahkakankaaseen ja siten koko teknisen lautakunnan toimintakykyyn olisi menetetty.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Evijärven kunnanhallitus on antanut lausunnon kunnanvaltuuston puolesta.

Hallinto-oikeus on varannut Pahkakankaalle tilaisuuden antaa vastineensa lausunnon johdosta ja samalla ilmoittanut, että asiassa ei tultane järjestämään suullista käsittelyä.

Pahkakangas on antanut vastineen.

Merkintä

Hallinto-oikeus on 12.6.2023 antamallaan välipäätöksellä hylännyt valittajan vaatimuksen päätöksen täytäntöönpanon kieltämisestä.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus hylkää vaatimuksen suullisen käsittelyn järjestämisestä.
2. Hallinto-oikeus hylkää valituksen.
3. Hallinto-oikeus hylkää Pahkakankaan vaatimuksen oikeudenkäyntikulujensa korvaamisesta.

Perustelut

1. Suullisen käsittelyn järjestäminen

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 57 §:n 1 momentin mukaan hallintotuomioistuimen on järjestettävä suullinen käsittely, jos tuomioistuin pitää sitä tarpeellisena tai yksityinen asianosainen sitä vaatii. Saman pykälän 2 momentin mukaan tuomioistuin voi asianosaisen vaatimuksesta huolimatta jättää suullisen käsittelyn järjestämättä, jos muun muassa asian ratkaisemiseksi

merkityksellisistä tosiseikoista on jo saatu riittävä selvitys, jonka perusteella asia voidaan ratkaista ilman, että tuomioistuimelle jää varteenotettavaa epäilyä tosiseikoista.

Hallinto-oikeus katsoo, että asian ratkaisemiseksi merkityksellisistä tosiseikoista on jo saatu riittävä selvitys eikä asiassa ole tarpeellista järjestää suullista käsittelyä.

2. Pääasia

Tilapäisen valiokunnan asettaminen

Evijärven kunnanhallitus on 31.10.2022 § 158 päättänyt ottaa käsiteltäväkseen Antti Perkkalaisen ehdottaman asian tilapäisen valiokunnan asettamisesta. Asia käsitellään pykälänumerona 168.

Kunnanhallitus on 31.10.2022 § 168 yksimielisesti päättänyt esittää, että kunnanvaltuusto asettaa kuntalain 35 §:n mukaisen tilapäisen valiokunnan teknisen lautakunnan toimintakyvyn, aseman ja luottamuksen arviointia varten. Evijärven kunnan hallintosäännön 101 §:n mukaan toimitin voi päättää ottaa käsiteltäväksi sellaisenkin asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa. Kunnanhallitus on siten voinut päättää ottaa käsiteltäväkseen tilapäisen valiokunnan asettamista koskevan asian.

Tilapäinen valiokunta on kutsunut Petri Salon sihteerikseen. Evijärven kunnan hallintosäännön 104 §:n mukaan muiden kuin kunnanhallituksen puheenjohtajan ja kunnanjohtajan läsnäolosta ja puheoikeudesta päättää asianomainen toimitin. Tilapäinen valiokunta on näin ollen voinut päättää, että Petri Salo saa olla läsnä tilapäisen valiokunnan kokouksissa.

Valituksessa on lisäksi esitetty yksilöimätön väite siitä, että tilapäisen valiokunnan kokoonpano ei ole ollut tasapuolinen. Valituksesta ei ilmene sellaisia seikkoja, joiden perusteella tilapäisen valiokunnan kokoonpano olisi ollut lainvastainen.

Asian valmistelu ja päätöksen perusteleva

Saadun selvityksen perusteella tilapäinen valiokunta on hallintolain 34 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla varannut teknisen lautakunnan jäsenille ja varajäsenille tilaisuuden lausua mielipiteensä asiasta. Päätös ei siten ole lainvastainen siitä valituksessa esitetystä syystä, että vain osa lautakunnan jäsenistä ja varajäsenistä on halunnut tulla kuulluksi.

Tilapäinen valiokunta on valmistellut asian kuntalain 93 §:n edellyttämällä tavalla. Tilapäisen valiokunnan raporttiin on liitetty valiokunnan esityksen perusteeksi otettu kirjallinen aineisto. Raporttiin on liitetty muun muassa Pahkakankaan tekemä kantelu aluehallintovirastolle kunnaninsinöörin ja ympäristösihteerin toiminnasta, kunnan selvitys aluehallintovirastolle, aluehallintoviraston vastaus kanteluun sekä Pahkakankaan lähettämä

sähköpostiviesti piispalle. Valiokunta on kuullut joitakin teknisen lautakunnan jäseniä ja varajäseniä sekä viranhaltijoita. Raporttiin on kirjattu kooste kuulemisissa esiin nousseista seikoista. Tilapäinen valiokunta on suorittamansa valmistelun perusteella tehnyt kunnanvaltuustolle esityksen teknisen lautakunnan erottamisesta. Valtuutettujen tiedossa on ollut, mihin seikkoihin ja selvityksiin tilapäisen valiokunnan esitys on perustunut. Tilapäisen valiokunnan loppuraportti liitteineen on ollut valtuutettujen käytettävissä ja valtuutetut ovat itse voineet arvioida sitä, mikä merkitys niille on annettava.

Kunnanvaltuuston toimivaltaan on kuulunut harkita päätöksenteon perusteeksi tarvitsemansa selvitykset ja niiden laajuus. Kunnanvaltuuston toimivaltaan on siten kuulunut arvioida, pitääkö se suoritettua valmistelua ja sille esitettyä selvitystä riittävänä päätöksenteon pohjaksi vai palauttaako se asian tilapäiselle valiokunnalle lisävalmistelua varten. Kunnanvaltuusto on ottaessaan asian ratkaistavakseen pitänyt asiassa suoritettua valmistelua valmisteluaineistosta ilmenevine tietoineen riittävänä asian ratkaisemiseksi. Asiassa saadun selvityksen mukaan päätöksenteon perusteeksi ei ole esitetty sillä tavoin virheellisiä tai puutteellisia tietoja, että kunnanvaltuuston päätöksen olisi tämän johdosta katsottava syntyneen virheellisessä järjestyksessä. Kunnanvaltuusto on voinut harkintansa mukaan tehdä asiassa lopullisen päätöksen.

Kunnanvaltuuston päätöksen valmisteluosassa sekä päätöksen liitteenä olleessa tilapäisen valiokunnan loppuraportissa liitteineen on esitetty ne seikat ja selvitykset, jotka ovat johtaneet kunnanvaltuuston luottamuksen menettämiseen ja ne perustelut, joiden vuoksi tekninen lautakunta on erotettu. Päätös on näin ollen perusteltu hallintolain 45 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla.

Päätöksen lainmukaisuus muutoin

Sovellettuja oikeusohjeita

Suomen perustuslain 12 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on sananvapaus. Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä.

Kuntalain 34 §:n 1 momentin mukaan valtuusto voi erottaa kunnan, kuntayhtymän ja kuntien yhteiseen toimielimeen valitsemansa luottamushenkilöt kesken toimikauden, jos he tai jotkut heistä eivät nauti valtuuston luottamusta. Erottamispäätös koskee kaikkia toimielimeen valittuja luottamushenkilöitä.

Kuntalain 69 §:n 2 momentin mukaan luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla.

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Asiassa saatu selvitys

Kunnanvaltuusto on päättänyt erottaa teknisen lautakunnan kaikki jäsenet ja varajäsenet kesken toimikauden. Valtuuston päätös perustuu tilapäisen valiokunnan tekemään esitykseen. Tilapäisen valiokunnan loppuraportin mukaan teknisen lautakunnan erottamiseen johtaneen luottamuspuolan perusteena on ollut se, että luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden keskinäinen yhteistyö on ollut henkilöiden kemioista johtuen heikkoa. Sanankäyttö on ollut ajoittain varsin kovaa ja vaikeuttanut keskinäistä yhteistyötä. Tulokselliseen keskinäiseen keskusteluun ei pystytty, vaan asioita hoidetaan sähköpostilla tai viesteillä sekä käyttäen kunnanjohtajaa viestien välittäjänä. Lautakunnassa on monia yrittäjiä tai heidän lähisukulaisiaan, mikä vaikuttaa osaltaan jääviyteen ja avoimeen valmisteluun ja kilpailutukseen. Viranhaltijoiden ja työntekijöiden psyykinen ja fyysinen hyvinvointi on heikentynyt. Kantelut ja valitukset ovat lisääntyneet. Ne eivät ole osaltaan lisänneet viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden keskinäisiä välejä vaan pahentaneet sitä ja johtaneet jopa irtisanoutumisiin.

Tilapäinen valiokunta on havaintoinaan ja johtopäätöksensä kirjallisesta aineistosta todennut muun ohella, että lautakunnan varapuheenjohtaja Jarkko Pahkakangas on tehnyt hallintokantelun Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon 28.2.2021, koska Evijärven kunnan viranhaltijat eivät ole vastanneet hänen 27.1.2021 tekemäänsä tietopyyntöön riittävän ajoissa. Hallintokantelussa Pahkakangas on esittänyt, että kunnaninsinööri ja ympäristösihteeri ovat virkatoimissaan syyllistyneet tahallisiin ja vakaviin laiminlyönteihin, virkavirheisiin ja ympäristölainsäädännön rikkomuksiin koskien jätteiden asiatonta käsittelyä Evijärvellä vuosina 2018–2019. Raporttiin liitetyn ympäristösihteerin vastineen mukaan Pahkakankaan kirjoittelu viranomaisille on ollut epäasiallista ja ympäristösihteeriä syvästi loukkaavaa.

Tilapäisen valiokunnan loppuraporttiin on liitetty myös Pahkakankaan Lapuan hiippakunnan piispalle lähettämä sähköpostiviesti, joka on liittynyt teknisen lautakunnan ja Evijärven seurakunnan väliseen kiistaan jätteiden siivoamisesta. Raportin mukaan Pahkakangas on kirjoittanut kirjeessä poikkeuksellisen voimakasta ja monen valiokunnan jäsenen mielestä jopa epäkunnioittavaa tekstiä piispalle. Kirjeessä on esitetty muun ohella että ”Kysynkin teiltä kuinka aiotte asian hoitaa, otatteko lakin kauniiseen käteenne ja korjaatte ylimielistä asennettanne, vedätte valituksenne pois, ja siivoatte kiltisti roskanne? Vai mennäänkö vaikeimman kautta, jolloin lupaan ilmaista mainostilaa mediassa valtakunnan tasolla?”. Tilapäisen valiokunnan mukaan tällainen kirjoittelu ja uhkailu eivät kuulu edes yksityishenkilönä hyviin tapoihin ja sivistyneeseen kanssakäymiseen siitäkään tosiasiaista huolimatta,

että asianosainen eli tontinomistaja on kirjoittajan läheinen lähisukulainen. Pahimmillaan tällainen kirjoittelu vahingoittaa Evijärven kunnan ja Evijärven seurakunnan välisiä suhteita ja yhteistyötä Lapuan hiippakunnan kanssa.

Raportin mukaan tilapäisen valiokunnan jäsenet ovat keskustelleet kyseisistä asiakirjoista ja todenneet, että teknisen lautakunnan asema ja toimintakyky on ollut kovalla koetuksella jo edellisellä vaalikaudella ja tilanne on edelleen kuulemisten perusteella pahentunut. Luottamusta ja lautakunnan toimintakykyä ei paranna se, että lautakunnan varapuheenjohtaja Pahkakangas on syyttänyt julkisissa kanteluissaan viranhaltijoita rikollisesta toiminnasta ja virkarikoksista. Pahkakangas ei ole etukäteen keskustellut kanteluista ja tietopyynnöistä teknisen lautakunnan tai valtuustoryhmien kanssa. Kantelut liittyvät Pahkakankaan ja hänen lähisukulaistensa harjoittamaan liiketoimintaan ja hän on siten ainakin osaksi esteellinen toimimaan asiassa puolueettomasti. Valiokunta on korostanut, että kenellä tahansa valtuutetulla ja kuntalaisella on oikeus ja mahdollisuus puuttua hallinnossa oleviin epäkohtiin ja lainvastaisuuksiin. Mikäli kanteluissa ja valituksissa käytetään kovaa ja asiatonta kieltä, ne katkeroittavat asianosaisia ja heikentävät henkilöiden välistä luottamusta. Tämän johdosta teknisen lautakunnan tuloksellisen ja kuntalaisten kokonaisedun mukainen päätöksenteko on heikentynyt.

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätökset

Hallinto-oikeus toteaa, että luottamushenkilöiden erottaminen perustuu valtuuston poliittiseen harkintaan, eikä kuntalaisissa ole säädetty erottamisperusteista. Valtuuston harkintavaltaa rajoittavat kuitenkin hallintolaisissa säädetyt hallinnon oikeusperiaatteet.

Hallinto-oikeus katsoo asiassa saadun selvityksen perusteella, että valtuuston luottamuksen menetys on kohdistunut nimenomaan teknisen lautakunnan varapuheenjohtaja Pahkakankaaseen.

Asiassa on arvioitava, onko valtuustolla ollut Pahkakankaan toimintaan liittyvällä perusteilla objektiivisesti arvioiden asiallinen ja hyväksyttävä syy katsoa, että luottamus Pahkakankaaseen ja siten koko toimielimen toimintakykyyn on menetetty. Tässä arvioinnissa on otettava huomioon myös se, loukkaako erottaminen Pahkakankaan perustuslain 12 §:n 1 momentissa turvattua sananvapautta.

Hallinto-oikeus toteaa, että vaaleilla valituilla luottamushenkilöllä on korostettu sananvapauden suoja tuodessaan esiin edustamansa puolueen tai muun ryhmittymän näkemyksiä. Luottamushenkilöillä on oikeus esittää kriittisiäkin näkemyksiä kunnan toiminnasta.

Hallinto-oikeus katsoo, että Pahkakankaan perustuslain 12 §:n 1 momentissa suojattuun sananvapauteen on sinänsä jälkikäteen puututtu, kun tekninen lautakunta on erotettu luottamustoimestaan muun ohella Pahkakankaan kirjoituksista aiheutuneen luottamuspulan vuoksi. Kuntalain 69 §:n 2 momentti, jonka mukaan luottamushenkilön tulee toimia

luottamustehtävässään arvokkaasti, sekä kuntalain 34 §:n 1 momentti muodostavat kuitenkin laissa säädetyn perusteen erottaa toimielimeen valitut luottamushenkilöt myös sananvapauden käytöstä johtuvilla syillä.

Hallinto-oikeus katsoo, että Pahkakankaan kantelukirjelmässä esitetty väite, jonka mukaan kunnaninsinööri ja ympäristösihteeri ovat virkatoimissaan syyllistyneet tahallisiin ja vakaviin laiminlyönteihin, virkavirheisiin sekä ympäristölainsäädännön rikkomuksiin, ja jonka totuudenmukaisuuden tueksi ei ollut esitetty näyttöä, on ollut asiaton ja ylittänyt sen mitä luottamushenkilön asemassa olevan esittämänä voidaan pitää hyväksyttävänä. Hallinto-oikeus katsoo edelleen, että Pahkakankaan piispalle lähettämässä sähköpostiviestissä käytetty kieli on ollut osin asiatonta ja ylittänyt sen mitä luottamushenkilön asemassa olevan esittämänä voidaan pitää hyväksyttävänä. Kun sähköpostiviesti on liittynyt teknisessä lautakunnassa käsiteltyyn asiaan, asiaa ei ole aihetta arvioida toisin siitä syystä, että Pahkakangas on esittänyt toimineensa yksityishenkilönä.

Pahkakankaan kirjelmien on arvioitu heikentäneen henkilöiden välistä luottamusta ja vaikeuttaneen lautakunnan työskentelyä sekä vaarantaneen kunnan yhteistyötä seurakunnan kanssa. Lautakunnan erottamisessa muun ohella Pahkakankaan kirjoituksista johtuneen luottamuspulan johdosta ei ole ollut kyse perustuslain 12 §:n 1 momentin suojaaman sananvapauden oikeudettomasta rajoittamisesta.

Hallinto-oikeus katsoo lisäksi, että kunnanvaltuusto on tilapäisen valiokunnan selvityksen perusteella voinut katsoa, että Pahkakankaan toiminta muutoinkin on voinut vaikuttaa luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden välisiä henkilösuhteita ja luottamusta heikentävästi. Asiassa ei ole muutoinkaan ilmennyt, että erottaminen olisi perustunut epäasiallisiin tai syrjiviin syihin. Valtuusto on voinut lautakunnan erottamisen jälkeen harkintansa mukaan valita lautakuntaan uudet jäsenet, eikä päätös ole lainvastainen siitä valituksessa esitetystä syystä, että ainoastaan Pahkakangasta ei ole valittu uudelleen. Valtuusto ei ole käyttänyt asiassa harkintavaltaansa väärin eikä siten ylittänyt toimivaltaansa. Päätös ei ole muutoinkaan valituksessa esitetyistä syistä lainvastainen.

3. Oikeudenkäyntikulut

Kun otetaan huomioon erityisesti asiassa annettu ratkaisu ei ole kohtuutonta, että Pahkakangas joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Muut sovelletut oikeusohjeet

Kuntalaki 135 §

Hallintolaki 31 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 95 § 1 mom

Päätöksestä ilmoittaminen

Kunnan on viipymättä julkaistava ilmoitus tästä päätöksestä kuntalain 142 §:n mukaisesti yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä Kun (11.23).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeustuomarit Jani Ruotsalainen, Hanna Vainionpää ja Anna-Lena Bernas.

Esittelijä Emma Södergård

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu

Jarkko Pahkakangas
 Prosessiosoite: Asianajaja Esa Mäntynen, Asianajotoimisto Esa Mäntynen,
 tavallinen sähköinen tiedoksianto

Oikeudenkäyntimaksu 270 euroa
*(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen
 oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)*

Jäljennös maksutta

Evijärven kunnanhallitus

Pasi Mäntylä
 Kari Talvitie
 Kalle Kaski
 Satu Ritala
 Marja-Leena Kultalahti
 Erkki Latukka
 Juha-Matti Kujala
 Jyrki Mikkola
 Minja Keto
 Tarja Jokela
 Pauli Hanhikoski
 Maritta Hanhikoski
 Noora Sipponen
 Vily Kattilakoski

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
 Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
 Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
 Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>